

ACC. N.R. 9503

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: SKÄRE

Upptecknat av: Olle Thulin

Härad: ALBO

Adress:

Socken: RÖRUM

Berättat av: Nils Persson /Stråntorp

Uppteckningsår: 1929

Född år i Stråntemölla, Rörum

Uppteckningen rör Se REG. Sid 16

Skriv endast på denna sida!

Passig

LUND'S UNIVERSITETS

Landskap: Skåne FOLKMINNESARKIV Socken: Rörum

Fullständigt namn: Persson, Nils

Född den år 1849 på Strängtemölla, Rörum.
(gård eller by)

i (socken och landskap)

Yrke: jordbruksare o.mjölnare Bisyssla:

Bosatt å följande platser: har alltid bott på Strängtemölla
(socken, landskap, tid)

Bor nu Strängtemölla, Rörum.

(gård eller by jämte postadress)

Faderns namn: född

Moderns namn: född

Sedan huru länge är släkten känd: a) fädernet? b) mödernet?

Gammal släkt som flera generationer

Närmare upplysningar om släkten: (t. ex. inflyttning, yrken m. m.)

bebopt Strängtemölla. Allt gammalt mycket väl bevarat och upp-
tecknaren har även haft tillfälle taga flera foto av gamla
föremål.

Sagesmannens barndom: (syskelsättning, syskon)

(el. upptecknarens)
skolgång

LUND'S UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

N.r i accessions-
katalog:

2503

Läsning: ... *... har vadsakligast bibeln av vilken Nils Persson kan vissa par-*
(böcker, tidningar m. m.)
tier utan till.

Resor: ... har en *grång* varit i Lunna stad.

Har sagesmannen *sina hågkomster efter vissa personer? Vilka?*
(el. upptecknaren)

Deltagande i förening,slivet:

Förtroendeuppdrag:

Övriga upplysningar: ... Nils Persson ser en mängd saker,vilka äro för-
borgade för övriga.Han är född på en söndag."Ni ska bara inte
vara glyttiga barn,jag ser det inte ni ser",brukar Nils Persson
säga,när man inte vill tro honom.Han lever helt och fullt i det
förflytta och fördömer allt nytt.Är ovanligt glad att få berät-
ta och kan hålla på så länge någon vill lyssna.Utmärkt sages-
man!!!

Död den

(år och dag)

Ant. av

Dessa uppgifter ha insänts av:

(namn och fullständig adress)

år

Landskap: Skåne

Härad:

Socken: Rörum

Uppteckningsår:

Upptecknare:

Berättare: Persson, Nils

Berättarens yrke: jordbrukskare o. mjölnare

Faderns yrke:

Berättarens adress: N:r i

Född år 1849 *i* Strängemölla,
Rörum accessions
katalog

Bosatt å följande platser: Har alltid bott på Strängemölla

2503

Bor nu: Strängemölla, Rörum

Faderns namn/födelsedatum: ingen uppgift

Moderns namn/födelsedatum: ingen uppgift

Sedan huru länge är släkten känd: ingen uppgift

Närmare upplysningar om släkten: Gammal släkt som flera generationer
bebott Strängemölla. Allt gammalt mycket väl bevarat och upptecknaren
har även haft tillfälle taga flera foto av gamla föremål.

Sagesmannens barndom/skolgång mm: ingen uppgift

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

LUNDs UNIVERSITETS
Nils Persson FOLKMINNESARKIV
Strängtémölla, Rörum.
F. 1849.

2503

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

Grimmar.

Borta vid Gyllebo ska en nunna vara
inmurad som grim och en Guldhöna. Den ville Danskarna ta
men de kunde inte. I Gärsnäs finnes en guldglocke inmurad
som grim. Han ska finnas där sén. I Herrestad äro sex
guldkyllingar nergravda i jorden.

I Rörums Kyrka finnes ing-
en Grim men i många andra.

Rörums kyrka byggdss så sent
som 1879.

LUND'S UNIVERSITETS

Nils Persson FOLKMINNESARKIV

Strängnäs, Rörum.

Född 1849.

2503

2

Upptecknat av

Olle Thulin

Juli 1929.

Ivar
Albo lid
Rörums Br.

Odins jakt.

Det är en slags fåglar, som flyga om kvällarna. Det är ett sätt surr i luften, när de komma. Förr flögo de mycket oftare i synnerhet om höstarna. När de kommo, blev det regn. Noahs jakt kallades det också.

LUND'S UNIVERSITETS

FOLKMINNESARKIV

Nils Persson
Strängtemölla, Rörum.

F. 1849.

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929.

3.

2503

Gräsulven.

Han har huvud i bägge ändar. De fostras
upp i kobbladdor. De äro röda och i ena ändan är ett katthu-
vud och i andra ett hundhuvud. De äro tjocka som en käpp och
omkring en dm. långa. Blir en människa biten av en sådan,
så dör hon. Sådana har jag slagit ihjäl många.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Nils Persson

Strängtemölla, Rörum.
F.1849.

Upptecknat av

Olle Thulin
Juli 1929.

4.

2503

Jättekast.

Uppe i Mellby finnes en stor sten

som en jätte kastade mot kyrkan, men den nådde ej fram.

LUND'S UNIVERSITETS

FOLKMINNESARKIV

Nils Persson
Strängtemölla, Rörum.

F.1849.

Upptecknat av

Olle Thulin

5.

Juli 1920.
2503

Maran.

Hästar skyddas på det här sättet; det
har jag lärt av en gubbe i Rörum. Man skulle ta och skära
med en kniv med stål i på tvären över manen på hästen,
riktigt tätt intill varannat och så läsa:

Du har ridit hästar många,
men nu ska jag hinåra dina gångar.

Du får springa så jorden runga,
men aldrig på mina hästar gunga.

Nils Persson
Strängnäs församling, Rörum.
F.1849.

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESÅRKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

2503

Sankt Elms eld.

Sjörået visade sig i toppen på
mästern på fartygen, som ett eldklot. Då kunde sjöfolket be-
reda sig på riktig storm.

Nils Persson
Sträntemölla, Rörum.
F.1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juni 1929.

7

2503

Lyktesgubbar.

Det var sådana där lantmätare, som gjort
orätt. ~~x~~

I Mellby brydestuafick man en gång se lykte-
gubbar. De foro som eldflammor utefter rågången. Ene gången där
den gick och ena där den skulle gått. Ené gång skulle Nils
Persson leda en ko till Simrishamns marknad en natt. Ute vid
Nyhem fick han se lyktesgubbar vänster om vägen. Här hade en
gård delats, men en av bröderna hade fått mycket för litet osh
blivit lurad av bröderna. Lyktgubben sprang utefter rågången
och sade: "Jag har gjort mycken orätt, han skulle ha haft myc-
ket mer."

Nils Persson
Stråntemölla, Rörum.
F.1849.

LUND S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

8

2503

Sjörå./Havsfrun/.

Det är en som visar sig i sjön. Då det
blir storm räcker hon upp händerna för att varna folk. Hon
visade sig ~~med~~ med vit klänning. Hon var bara uppe ett
ögonblick och sen försvann hon igen. Två fiskare från
Kivik voro ute och fiskade en Kristi Himmelsfädsdag, men då
blevo de varnade av henne och hängde upp båda händerna. Sen
vågade de aldrig fiska mera.

Nils Persson
Strängemölla, Rörum.

LUND S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin

F.1849.

Juli 1929.

9.

2563

Sjötjuren.

En ko va-r tjurvild och for ner till sjön borta vid Kivik, och hon vråla. Då kom sjötjuren. Kalvarna voro så fina men halvvilda. Det blev alltid kviekalvar, och de mjölkade sen så bra, hälften grädde. De voro feta om de var fingo halm att äta.

Nils Persson
Strängmör, Rörum.
F.1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV
Upptecknat av
Olle Thulin
Juni 1929.

10

2503

Älven.

Älven han är svart.Den som kommer att sätta sig,där han vältrat sig,han får känna vid det.Han får älvaklå.

En gång då Nils Persson var dräng och var ute och plöjde stannade han vid en mosse och lät hästarna beta.

Själv satte han vid mosskanten.Men här hade älven varit.Nils Persson fick älvaklå.Knutor,stora som ärtor,slogo ut på kroppen.Nils Persson gick till den kloke gubben i Spjutstorps,och han smörjde honom.Gubben såg genast att det var älvaklå och sade:Låt bli att sitta på mossarna min påg.Det gick snart bort,men först brände det som eld.

Älven är stor som en utter och har fiskgestalt och plaskar med stjärten.

Nils Persson

Strängtemölla, Rörum.

F.1849.

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929.

II

2503

Skydd vid badning.

Det var farligt för älven, då man

badade. Därför sattes alltid stål i vattnet, ty då rymde älven.

Nils Persson
Stråntemölla, Rörum.
F.1849.

Gåme
Albo id.
Röraus, sa.
LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

12.

2503

Bäckahästen.

I kärret nedanför Eric Jöns på nummer 30 var is och förr slogo barnen kana där. En gång, då de voro där kom bäckhästen dit. Han lade sig på knä och de satte sig på så många de voro. Men den siste sade: Bevare Gud i Jesu namn, hur går det här till. Men satt de på isen alla på en gång. De sprungo hem och vågade knappt tala. Somliga bl. blevo sjuka, så de knappt blevo bra igen. Så säga somma att, det inte finns sådant till, men jag säger: i ären så dumma, som Gud är vis.

Nils Persson
Stråntemölla, Rörum.
F.1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

13.

2503

Bäckahästen.

Nils Bengtsson körde en hel sommar med bäckahästen. En dag då han var ute och harvade, tyckte bäckahästen att Nils Bengtsson slog för hårt. Rätt som det var, fick han ett slag av bäckahästens bakhovar i sidan, så att han stöp. Då han vaknade upp, var både häst och harv borsta. Nils Bengtsson var sedan dålig i all sin tid. En gång visade han mej märkena i sidan. Det syntes tydligt, att det var märken efter bäckahästen, bågge fötterna i vänstra sidan.

Nils Persson
Strängmölla, Rörum.
Född 1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

14

2503

Brönntjässan.

Henne skulle de offra till förr julat-tan
peng eller så där. Fick hon inte det, och de skulle ta vat-
ten i brunnen julada, så stog de på huvudet i brunnen. Det var
ett kvinnligt väsen. Såg ut likasom en mänsklig men hade stort
huvud och stora händer. Hon gick nere på botten av brunnen. Det
är en riktig verklighet, de gamle talade så mycket om henne.

Nils Persson
Stråntemölla, Rörum.
F.1849.

Upptecknat av
Olle Thulin
Juni 1929.

15

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2503

Åskan och trollen.

En Dragon Grönkvist berättade

för Nils Persson Följande: En gång var han i skogen och plockade körne. Det blev ett farligt åskväder, medan han var i skogen. Hans kvinna var också med. Så fingo de se en stor hare komma springande på två ben. Då haren blott var några meter från dem, slog åskan ner och dödade honom. Det blev bara en våt fläck efter honom och en sådan förfärlig lukt. Det var säkert någon lehet. Sådant har åskan slagit mycket. Förr sade man:

Hade inte tordön varit, så hade trollen lagt hela världen öde.

Nils Persson
Strräntemölla, Rörum.
F.1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

16.

2503

Skausnuvan.

Jag var hos et par
kväll.Då jag skulle gå hem,kom jag ut för skausnuvan.Hon för-
vände mej fullständigt.Jag kunde inte reda mejö Fram på morgonen
träffade jag några gosar, som skulle gå till herrgården.Då jag
frågade dem hur långt det var kvar till Rörum,sade de,att den
här vägen gick till Fågelfofta.Men jag trodde det inte,men snart
var jag framme vid Fågelfofta kyrka.Så hade skausnuvan förvänt
min sy-n.

Niels Persson
Strräntemölla, Rörum.

F.1849.

LUND'S UNIVERSITÉTS
FOLKMINNESAR

Upptecknat av
Olle Thulin

Juli 1929.

17

2503

Skausnuvan.

En kväll för många år sedan voro jag
och en annan karl tillsammans. Vi hade varit i skogen och voro
på väg hem. Vi fingo gå fram och tillbaka flera gånger, men till slut
slut fick vi syn på skausnuvan, det räliga skrälllet. Genast tog
jag av mej tröjan och vände den och räknade upp så många kyrkor,
som jag kom på. Lika många måste hon springa runt. Hon hade gult
hår och såg ut som en människa, men hade hål i ryggen, och hon
springer alltid på sidan. Hon grina så det skrällde i skogen.

Nils Persson

Sträntemölla, Rörum.

Född 1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929.

2503

Skauråt.

Skauråt hade vissa ställen, som det gick in
på, då det blev riktigt oväder. Annars höll det till i skogarna. När det
kom in i gårdarna, satte man mat till det. Ibland på loftet men ibland
inne i själva stugan, och det åts upp av skauråt. Skauråt gjorde aldrig
folk någon skada. Det hade inte alls samma egenskaper som goenissen.
Fick skauråt bara vara i fred, gjorde det aldrig något förtret.

Nils Persson

Stråntemölla, Rörum.

Född 1849.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929.

2503

Troll.

En gång var jag på hemväg från Lövestad. Det var rätt så sent, och jag hade kommit till Frörrums mölla. Vid den möllan är det många människor gått vilse. Här kommo nu sex svarta får springande. De hade sex grenar på vart horn, och de sprungo så jorden yrde omkring dem. Alla hade de bjällror. Då jag kom till Kronovall, hade de sprungit förbi mig sex gånger. Nu nämnde jag Jesu namn, och genast lämnade fåren mig. Det kunde gärna inte vara annat än troll.

20

Nils Persson
Sträntemölla, Rörum.
Född 1849.

Upptecknat av
Olle Thulin
Juni 1929.

2503

Goenissen.

De som hade goenisse måste julkvällen sätta ut ett fat nymjölkad mjölk och ett fat bovetesgröt. Per Bengtssons på nummer 30 hade goenisse. Han forade själv hästarna. Drängarna fingo aldrig ge dem något. Men det var goenissen som både fora och gödslade ut hos dem. På nätterna var goenissen ute och drog säd till gården från andra bönder. En goenisse drog ~~drog~~ på en enda natt från en bonde 6 travar råg. Till en tid var det tur och bra med goenisse, men till sist tog faan igen sitt.

Nils Persson
Stråntemölla, Rörum.
F. 1849.

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

21

2503

Goa nissen.

Julafton hällde man öl i klykorna på träden
på gården och sade:

Här ger jag dej goavätta en tår, så ska du ge mej go gröa te
nästa år.

Nils Persson

Stråntemölla, Rörum.

F.1849.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin

Juli 1929.

22.

2503

Mjölkaharen.

Det är lea trollkonor som göra det.

Här var en sådan förr. Hon kom till Bengta Ture och ville köpa smör, men hon hade inget att sälja, ty det var i slättern och hon hade folk i maten. Då sa kåringen, har du inget, så ska du få mindre. Sen mjölkade korna bara blod, och det tog en hel vecka, innan de blev bra igen. Mjölkaharen går på två ben. Kåringen kunde sitta hemma och mjölka, bara han hade tag i pattarna. Men de får sätta kniven i väggen och besvärja sej med själve hin. Men när de sedan ska begravas en gång, blir det inget ljud i klockorna. Då den här kåringen skulle begravas, frågade kyrkoherde Hässelgren, hur det var fatt och då sa jäg: Rörums största trollkona är död.

Nils Persson

Stråntemölla, Rörum.

Född 1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2503

Upptedknataav

Olle Thulin

Juni 1929.

Skicka råttorna till sin ovän.

Mjölnaren i Möllakulla hade en massa med råttor. Dessa skickade han till Lasse möllare i Mellby. Denne skickade sen tillbaka dem igen, ty de båda möllarna varo ovänner. Det är inte alls svårt. Man behöver endast läsa några rader över råttorna och så säga, vart de skall gå. En gång, då Lasse visste, att den andre möllaren var på gille, skickade han råttorna till hans kvarn. Folk, som gick på vägen, såg råtterna komma gående i hundatal. De gingo många i bredd och togo upp hela vägen. Kvinnorna i Rörum vågade inte gå ut den kvällen. Råttorna åto sönder alla säckarna, innan möllaren hann hem. På Kiviks marknad träffades möllarna, och där blevo de vänner. De bestämde nu att aldrig mer skicka råttorna till varandra utan i stället skicka dem till havet.

24.

Nils Persson Sträntemölla.

Rörum. Född 1849.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin
Juni 1929.

2503

Hjulormen.

Han ska vara likasom brokig, och han springer som ett hjul. En gång var en gubbe, som hette Nils Modig, och hans kvinna ute och refsade bovete. De fingo då se en hjulorm komma rullande mot sig. Riktiga eldflammar slogo ut från ormen, och han var rund som ett cykelhjul. Gubben och hans kvinna sprungo genast, och de voro så rädda, att de knappt kunde tala, när de kommo hem. Sen vågade inte pigorna på en lång tid gå ensamma och mjölka, utan drängarna måste gå med. Men det var ingen mer som fick se hjulormen.

Nils Persson

Strängemölla, Rörum.

Född 1849.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929.

25

2503

Vetenskapsormen.

Vetenskapsormen är en vit orm, tjock som en arm. Den, som kan fånga den ormen, skall koka den och sedan dricka spadet. Då han gjort det, får han reda på allt från världens skapelse till däss slut. Han får reda på alla kejsare och kungar. Nu får Thulin reda på så mycket, att det inte blir någon i Lunna stad, som kan reda sig mot honom.

Nils Persson
Strängtemölla Rörum.
F.1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juni 1929.

26

2503

Jordagods

Det är drakar och ormar, som vakta jordagods. Vart hundrade år visar draken eller ormen sig. Är man då tillreds och kastar stål på honom, så kan man få skatten. Drakar ha besynnerlig skepnad, och de kunna flyga. Den flygande draken, det är han, som skall regera världen på den yttersta tiden. Vid Dälperödsgods

hittade man en gång en stor kista med pengar. Då de tagit upp den, fingo de se byn brinna. De släppte kistan och sprungo allt vad de orkade mot byn. Men då de kommo dit var det ingenting.

När de sedan kommo tillbaka var kistan och allt väck.

Det är likasom ett ljus, som lyser över skatten.

Ute vid Kulla finns en ek. Vid den är det alltid tänd om nättarna, så där finns säkert en skatt.

Nils Persson
Stråntemölla, Rörum.
F.1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juni 1929.

27

2563

En led kärring.

Här fanns en kärring, som bodde strax intill
Strånte, som var led. Hon kunde få korna både till att hala och
mjölka blod. Men Ola Jepsson, en Gammal husman från Rörum
visste bot. Han slog kärringen med yttersidan av handen så
att näsan började blöda. Sen dess har hon aldrig mera kunnat
få kräken att hala. Förut hade hon satt en stålniv i väg-
gen och läst ramsor över korna och så halade de blod 3dar.

Nils Persson, Stranten.

Strantemölla, Rörum.

F.1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929.

2503

En klok gubbe.

I Spjutstorp bodde en gubbe, som kunde bota.

En gång kom en dam ända från Köpenhamn. Hon hade stor utslag

över hela kroppen. Hon hade sökt många läkare i hela Köpenhamn.

Men de hade ej kunnat bota henne. Gubben i Spjutstorp sade

genast till henne: Du har varit ute och gått mellan kl. 12

och 1 min piga. Piga eller dräng kallade han dem alltid. -

Mellan 12 och 1 är allt djävulstyg ute. Ni voro sex i säll-

skap, och du gick längst till vänster. Det var därför, du fick

räligheten. Hon behövde inte vara där mera än 14 dar

sen var hon av med utslagen. Då hon kom, var det så tätt

med utslag, att det ej gick sätta ett finger mellan dem. Un-

der tiden hon var där fick hon ej visa sig under bar him-

mel. Den gubben han kunde bota, och det var bara blom-

mor, som han använde. Varje blomma var nyttig till någon sjuk-

dom.

Nils Persson, Stranten.
Strantemölla, Rörum.
F.1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknad av
Olle Thulin
Juni 1929.

29.

2503

En klok gumma.

Här i Rörum fanns förr en klok gumma. Hon kunde bota sjuka. Var det någon, som blev ormbitten, så läste hon över dem. Men hon måste ha reda p å om det varit en grå eller röd orm. Det var en farlig kvinna. Hon kunde trolla som ingen annan i Rörum. Då hon var död och skulle begravas blev det inget ljud i kläckorna. De voro sex drängare o. togo i allt vad de örkade, men det blev inget ljud. Drängarna togo av västarna och drogo så de voro så svetta så men ljud blev det ej. Prästen sa: Jag har kastat jord på många lik, men aldrig har det varit så svårt som denna gång. Man kan se att det finns en allmakt till. Det var också tydligt att gumman varit i förbund med själve den onde.

Nils Persson

Sträntemölla, Rörum.

Född 1849.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

30.

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929

2503

Kransagillet.

Det var midsommardagen, som man firade kransagille.

Drängarna redo och pigorna åkte. Man hade vackra sadlar, och vagnarna
voro klädda med löv. Man brukade köra upp till skogen vid Delperöds
gården. Kransarna sattes på innan man for hemifrån. Pigorna hade dem
fästade i håret och drängarna om de höga hattarna. Töserna hade lång-
a silkeband, vilka fladdrade nedåt ryggen. Det hela var så grannt. Var-
je dräng hade sin piga. När följet kom tillbaka blev det gille med
risengrød, sockerkaka, kaffe och jökar. Gillet och dansen varade hela
natten.

Nils Persson

Strängtemölla, Rörum.

Född 1849.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

61.

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929.

Rågen.

2503

Rågaxen kallades Sankt Hans Pågarna.

Sankt Hans pågarna skulle förmera de långa pågarna; sade man.

Nils Persson
Strängemölla.
Rörum, Albo hd.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

62

2503

Bibelinskrift.

Inskriften i Nils Perssons mors konfirmationsbibel.

Unga Pigan Hanna Måns Dotter är född den 6 augusti 1820
i Rörum. Erhöll denna Heliga Bok vid Herrrens Heliga Altare, den Högthe-
liga dag. då hon förnyade sitt Heliga Döpelse Förbund i Rörums kyrka
Andre dag Pingst den 8 juni 1835.

Ps.119 v.9,10.

Folkastuan, Strånte mölla.

Rörum.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

63

Avskrift gjord
av Olle Thulin
Juli 1929.

2503

Inskription på en gratulationstavla, som finns i folkastuån
i Strånte mölla. Tavlans även fotograferad.

Gratulation
åt välaktade Jungfrun

Johanna Persson
på födelsedagen
den 14 juli 1881.

Ack om jag hade rätt uttrycka, Min önskan till dig, uppå denna dag.
Att av denna jorden fröjd och lycka, Du må få njuta efter dit bbe-
hag, Och fridsam glädje, städse dig omgifva. Må du den lyckligaste af
alla blifva. Detta minnet vill jag gifva, Och en hågkomst må det blif-
va, Hvarje gång du detta ser tänk på den som detta ger.

Nils Persson
Stråntemölla.
Rörum, Albo hä.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

64,

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

2503

Konamn m.m.

Korna hade alltid namn förr likasom nu. Gamla vanliga namn
äro: Draga, Blomma, Hjälma, Stjärna. När de var på bete, ropade man deras
namn, och dem kände de så väl igen. Uttrycket en ko står lika med hon
mjölkar inte

Nils Persson
Stråntemölla, Rörum.
F.1849.

65,
Upptecknat av
Olle Thulin
Juni 1929.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2503

Kreaturen.

Då en ko kalvat, skulle hon gå över
en stålniv första gången hon leddes ut ochh vannades, annars
kunde hon inte mjölka.

Då korna skulle på bete fingo de
dřicka enos/kokt enris/. Då skulle de ej hala blod under som-
maren.

Nils Persson
Stråntemölla, Rörum.
F.1849.

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

66.

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

Gässlingar och kyllingar.

2503

Var det mulet Mattis dan/Matis-as/, så blev det bara hälften så många gässlingar, som om det var klart.

Hönsägg. Man skulle hålla dem mot solen. Satt hatten på ägget på sidan, blev det en tockkylling och om den satt rätt upp en hönekylling.

Det här lärde jag av gamle Ola Jepsson.

Nils Persson

Stråntemölla, Rörum.

F.1849.

LUNDAS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknaft av

Olle Thulin

Juli 1929.

67

2503

Storken.

Det ena året slängde han ner ett
ägg och det andra en unge. I en lind på nummer 25 voro
alltid storkar förr, men ett år rövade en pågarackare boet
och sen kommo de aldrig.

En slunga kan springa igenom en
stork tre gånger, men fjärde gången så blir hon där.

Nils Persson

Strängtemölla, Rörum.
F.1849.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat

av Olle Thulin

Juli 1929.

68.

2503

Göken.

När göken sjunger på bar kvist, så
ska ni få god gröa både först-och sist.

Då göken sett den första höstacken slutar
han gala. De säja , Att han är gök under sommaren och hök
på vintern, men det är ingen sanning

Nils Persson
Strängtemölla, Rörum.
F. 1849.

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

69

2503

Stönjaren.

En grå fågel stor som en örn. Han stö-
nade likasom en människa, när hon ska dö. De åren då han
hördes dögo kräken alldeles rysligt. De voro bara sjuka li-
tet grånn sen dogo de och köttet blev rent svart och gick
ej att använda. Nu har inte stönjaren hörts på flera år.

Stönjare betyder detsamma som fö-dö.

Nils Persson
Stränderölla, Rörum.
F.1849.

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

70.

2503

Regnfågeln.

En grön och röd fågel. Han hackar på träna. När han skriker blir det snart regn, det slår aldrig fel. Han skrek mest dagen igenom nu före midsommar, så jag visste att det skulle bli regn. Det är en säker spåman.

Nils Persson

Sträntemölla, Rörum.

Född 1849.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929.

2503

Farligt röra fornminnen.

En smed, som hette Per Måansson, haf i Rörum skulle taga bort en stor sten, som var ett forminne. Han satte först för tre par oxar och sedan fyra par. De drogo, så de kröpo, och blodet sprängde fram. Men de förmådde inte ens rubba stenen. Då skulle Per smed borra i stenen och spränga den. Men så snart han satte borret på stenen, flög det upp i luften, så det var omöjligt borra i den. Sådana stenar torrka aldrig. Hur torra somrar det än blir, så är gräset grönt på dem. Sådana finns det flera stycken här i Rörum.

Nils Persson
Stråntemölla, Rörum.
F. 1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juni 1929.

72.

2503

Orientering.

Norr det vet vi alltid här på gården var det
är. Norrstjärnan är alltid över den stora almen.

Nils Persson
Sträntemölla, Rörum.
F.1849.

LUND'S UNIVERSITETS
JULKMINNESARKIV

73

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

2503

Soen / Väderleksregel/.

Son sa; Fön mej halva Tot, så får jag min tryna i jord.

Då hade tjälen gått ur jorden.

Maria
Röra
Rörum
juli 1929

Nils Persson
Strämetölla, Rörum.
F.1849.

Upptecknat av
Olle Thulin
Juni 1929.

74

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2503

Väderleksregel, Margareta

Margareta pissar i nöten. Om det regnar på
Margareta dagen den 20 juli, så blir det många skämda nötter
det året.

Nils Persson
Stråntemölla, Rörum.
F.1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juni 1939.

75.

2503

Hitta pengar.

En gång skulle Nils Persson gå till Lövestad

Det blev en sådan farlig blåst, så trädtopparna varo ända nere
på backen. Rätt som det var fick Nils Persson se fyra tolvskil-
lingar ligga framför foterna. De varo alldeles nya. Nils Persson
lätt dem ligga och trädde med högra foten mellan dem. Då han gått
ett litet stycke lågo de där igen o.s.v. flera gånger. Men Nils
Persson var slug och rörde inte pengarna. Då hade han aldrig kom-
mit till Strånte mera, ty det är farliga saker.

2503

sida:

dramma	1.
Olovs jakt	2.
dramatrum	3.
jättekast	4.
Macan	5.
S:t Elms eld.	6.
hyttogubbar	7.
Sjöröjet (Huvudman)	8.
Sjöturen	9.
Alven: likna en fisk, da var en sätter. "Munkla?"	10.
Skydd vid baddrivis.	11
Bäcksladosten	12. - 13
Brownbåtarna	14.
Akten och trullen.	15.
Skausmän.	16 - 17

2503

Skärvet

18.

Froll (van fär).

19.

Grossisen

20-2

Hjältekoran

22

Skicka sittorna till min sväre.

23.

Syltornan

24.

Vetsundaporren

25.

Jordgöds

26.

En led häming

27.

Klak gabbe.

28.

Klak gummia.

29.

Kramzille

30.

Päkken: Blåkullafröd.

31.

Julstötter

32.

Jultalman

33.

Dödsrarel: myrsindagen

34.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Sjösovare dragen			
Medel om man är 'lästred'			
Lik - man borta yrkduar	2503	35	<u>78</u>
Sjöfart o. temperatur i När fort Djurölen		36.	
Sjöngleg kom röle yrgna		37.	
Djuröle dyre		38.	
Nils Perssons färs		39-40.	
Paissonen i Stenhuset		41-42.	
Junkes Björns fallen, röra medde till Stenhuset	43.	44-45.	
Sägm en sblomminge lass		46.	
" " Lurdo Lurkigella		47.	
Sägm en dumme lass (den klocke Måddosen)	48.	49.	
Den upphörlige paissonen, röra medde medes		50-51.	
Prästen Per Nyman		52.	
Hann giv' akter, kastar, vägar osv.		53.	
Skäntsövalla : agor. Skaute Beskrivning över Frölje 94.		54-57.	
Örskäresgår		58.	
I slakt - ej medgår.		59.	
Lura svb.		60.	

- J:t Hans Pägeman = engagem
Bibelskrift. 61
- Inskription. i gestalt i mästola 62.
- Korvenn. 63
- Marietta Nauclinger med Kos
Gjärlingar och Nyfflinger 64
- Itmekon 65.
- Göten 66.
- Skönyaren 67.
- Reinfageln 68.
- Förlijt röra frimurinen 69.
- Norskjärnan 70.
- Väderleksregel : soen. 71.
- " : Margareta 20 gult 72.
- Hitta mönster : 73.
- " : Margareta 20 gult 74.
- " : Margareta 20 gult 75.

Bokar
Nils Persson (Stråtan)
Sträntemölla, Rörum.
F.1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESAR

D. Skars
Vitt Albo
Sm. Fjärran
Mitt år 1929
Påskien./Skärtorsdag/.

Upptecknat av
Olle Thulin
Juni 1929.

31

2503

Då reste sådana kvinnor till Blåkull. De reste
upp genom skorsten och redo på grisslor och ragor.

"Kärna opp och kärna rätt ne,kärna opp och kärna rät
ner". Så skulle de låsa, då de skulle åstad. Hade man bara lagt
litet stål på ragan och grislan, så kunde de inte ta den och
hade ingen makt med den. De voro i Blåkulla och bekantade
sej med skam. Det var lea käringar, sådana som kunde trolla på
både människor och djur, så dem var man rädda för. Över alla
dörrar skulle skrivas kors. Tre kors över var dörr och de skul-
le skrivas med en kniv av stål. I ladugården skar man in kors i
skammeln, både oppo och nere

Nils Persson

Strängtemölla, Rörum.

Född 1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929.

2503

Julottan.

Ottan var klockan 6 här i Rörum. I alla hus voro ljus tända på julmorgonen, när prästen och folket voro på väg till kyrkan. Bara en i varje gård brukade vara hemma från ottan för att se till kräken. Annars voro alla stora och små med i kyrkan. Där brann talgljus överallt. Varje gård fick släppa till ljus till julottan. Och de voro granna, det var en skam ge dåliga ljus. Kyrkvärdarna skulle julafton sätta i dem, och på julmorgonen skulle de tända dem innan folket kom. Predikstolen var klädd med buxbom och lavendel. Långa rankor hängde ner ända till golvet. Även altaret var klätt med buxbom och lavendel. Det var så grannt i kyrkan, så sådant är det aldrig mer nu för tiden.

Nils Persson

Stråntemölla, Rörum.

Född 1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929.

33

2503

Julen./Julhalmen/.

Julhalmen togs in lille julafton, och den låg inne hela
julen. Alla skulle ligga i den, det var mycket hälsosamt. När den sen
togs ut ur stugan lades den på hela gödselstan. Så hällde man kallt
vatten ovanpå, och sen täcktes halmen över med gödseln, som blev under
en vecka. Härigenom skulle djuren trivas. Då halmen tagits ut, enade man
på golvet.

avh. AM

Nils Persson

Strängtemölla, Rörum.

Född 1849.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

34

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929.

2503

Den som skall dö under året.

När jag kommer in på ett ställe nyårsdagen, kan jag se
om någon skall dö under året. Ty är det någon, som skall dö, så står det
en likkista på bordet. Men det är ingen mer än jag, som kan se den. Det
är väl en underlig förmåga, som jag har? Men jag är ett söndagsbarn, och
sådana kunna se mer än andra människor.

Nils Persson
Strängtemölla, Rörum.
F. 1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin
Juli 1929.

35

2503

Sjusovare.

Den som kom sist upp på sjusovare-
dagen gick det galet för. Man brukade säga:

Här kommer sjusovaren med sina dåliga körestutar,
o kommer han inte samma dag, så kommer han samma uga.

Nils Persson

Stråntemölla.

Rörum. Albo hd.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

36.

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929.

2503

Om man är löslivad.

Om man är löslivad, skall man ta ett par nävar hägge-
bär, och så blir man bra med samma.

Nils Persson
Strände mölla, Rörum.
F.1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

2503

Bli av med sjukdom.

Var det någon, som var sjuk, skulle han passa på, när det blev lik. Den skulle så tvätta den sjuke och sen det blivit mörkt gå med lykta till kyrkogården med vattnet och slänga det i graven. Då gick sjukdomen bort. Men det var på det villkoret, att den som varit sjuk aldrig gick till graven, där vattnet kastats. Gjorde han det kom sjukdomen tillbaka.

38.

Nils Persson
Strängtemölla, Rörum.
F.1849.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juni 1929.

2503

En nyttig regel.

Sprit och terpentin skall alltid finnas i huset, ty de kör bort och hindrar djävulen.

ACC. N.R. 9503

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: SKÄTTE

Upptecknat av: Olle Thylin

Härad: ALBO

Adress:

Socken: RÖRUM

Berättat av: Nils Persson /Stråntorp/

Uppteckningsår: 1929

Född år i Stråntorp, Rörum,

Uppteckningen rör Se REG. Sid 76

Skriv endast på denna sida!

RA SIC

LUND'S UNIVERSITETS

Landskap: Skåne FOLKMINNESARKIV

Socken: Rörum

LUND'S UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Fullständigt namn: Persson, Nils

Född den år 1849 på Strängtemölla, Rörum.
(gård eller by)

i

(socken och landskap)

Yrke: jordbruksare o.mjölnare Bisyssa:

Bosatt å följande platser: har alltid bott på Strängtemölla
(socken, landskap, tid)N.r i accessions-
katalog:

2503

Bor nu Strängtemölla, Rörum.

(gård eller by jämte postadress)

Faderns namn: född

Moderns namn: född

Sedan huru länge är släkten känd: a) fädernet? b) mödernet?
Gammal släkt som flera generationer

Närmare upplysningar om släkten:

beboott Strängtemölla. Allt gammalt mycket väl bevarat och upp-
tecknaren har även haft tillfälle taga flera foto av gamla
föremål.Sagesmannens barndom:
(el. upptecknarens)
skolgång

(sysselsättning, syskon)

Läsning: ... han vadsakligast bibeln av vilken Nils Persson kan vissa par-
(böcker, tidningar m. m.)
tier utan till.

Resor: har en gång varit i Lunna stad.

Har sagesmannen sina hågkomster efter vissa personer? Vilka?
(el. upptecknaren)

Deltagande i förening slivet:

Förtroendeuppdrag:

Övriga upplysningar: Nils Persson ser en mängd saker, vilka äro för-
borgade för övriga. Han är född på en söndag. "Ni ska bara inte
vara glyttiga barn, jag ser det inte ni ser", brukar Nils Persson
säga, när man inte vill tro honom. Han lever helt och fullt i det
förflytta och fördömer allt nytt. Är ovanligt glad att få berät-
ta och kan hålla på så länge någon vill lyssna. Utmärkt sages-
man!!!

Död den

(år och dag)

Ant. av

Dessa uppgifter ha insänts av:

(namn och fullständig adress)

år

Landskap: Skåne
Härad:
Socken: Rörum
Uppteckningsår:
Upptecknare:

Berättare: Persson, Nils

Berättarens yrke: jordbruksare o. mjölnare

Faderns yrke:

Berättarens adress: N:r i

Född år 1849 *i* Strängemölla,
Rörum accessions
katalog

Bosatt å följande platser: Har alltid bott på Strängemölla

2503

Bor nu: Strängemölla, Rörum

Faderns namn/födelsedatum: ingen uppgift

Moderns namn/födelsedatum: ingen uppgift

Sedan huru länge är släkten känd: ingen uppgift

Närmare upplysningar om släkten: Gammal släkt som flera generationer
bebott Strängemölla. Allt gammalt mycket väl bevarat och upptecknaren
har även haft tillfälle taga flera foto av gamla föremål.

Sagesmannens barndom/skolgång mm: ingen uppgift

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

LUND UNIVERSITETS

Nils Persson FOLKMINNESARKIV

Stråntemölla, Rörum.

F. 1849.

2503

Upptecknat av

Olle Thulin

Juli 1929.

Grimmar.

Borta vid Gyllebo ska en nunna vara
inmurad som grim och en Guldhöna. Den ville Danskarna ta
men de kunde inte. I Gärsnäs finnes en guldgocke inmurad
som grim. Han ska finnas där än. I Herrestad äro sex
guldkyllingar nergravda i jorden.

I Rörums Kyrka finnes ing-
en Grim men i många andra.

Rörums kyrka byggdes så sent
som 1879.

LUNDS UNIVERSITETS
Nils Persson FOLKMINNESARKIV
Strängtemölla, Rörum.
Född 1849.

2503

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

2.

Ihåns.
Albo lid
Rörums pr.

Odins jakt.

Det är en slags fåglar, som flyga om kvällarna. Det är ett sånt surr i luften, när de komma. Förr flögo de mycket oftare i synnerhet om höstarna. När de kommo, blevdet regn. Noas jakt kallades det också.

LUND'S UNIVERSITETS

FOLKMINNESARKIV

Nils Persson

Strängtemölla, Rörum.

F. 1849.

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929.

3.

2503

Gräsulven.

Han har huvud i bågge ändar. De fostras

upp i kobladdor. De äro röda och i ena ändan är ett katthuvud och i andra ett hundhuvud. De äro tjocka som en käpp och omkring en dm. långa. Blir en människa biten av en sådan, så dör hon. Sådana har jag slagit ihjäl många.

Nils Persson

Sträntemölla, Rörum.
F.1849.

LUND S: UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin
Juli 1929.

4.

2503

Jättekast.

Uppe i Mellby finnes en stor sten
som en jätte kastade mot kyrkan, men den nådde ej fram.

LUND'S UNIVERSITETS

Nils Persson FOLKMINNESARKIV
Stråntemölla, Rörum.

F.1849.

Upptecknat av
Olle Thulin

5.

Juli 1929.

2503

Maran.

Hästar skyddas på det här sättet; det

har jag lärt av en gubbe i Rörum. Man skulle ta och skära

med en kniv med stål i på tvären över manen på hästen,

riktigt tätt intill varannat och så läsa:

Du har ridit hästet många,

men nu ska jag hinära dina gångar.

Du får springa så jorden runga,

men aldrig på mina hästar gunga.

Nils Persson
Sträntemölla, Rörum.
F.1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESÅRKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

6

2503

Sankt Elms eld.

Sjörået visade sig i toppen på
masten på fartygen, som ett eldklot. Då kunde sjöfolket be-
reda seg på riktig storm.

Nils Persson
Strängtemölla, Rörum.
F.1849.

LUND S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juni 1929.

7

2503

Lyktesgubbar.

Det var sådana där lantmätare, som gjort
orätt. ~~XIII~~

I Mellby brydestuafick man en gång se lykte-
gubbar. De foro som eldflammar utefter rågången. En gången där
den gick och ena där den skulle gått. En gång skulle Nils
Persson leda en ko till Simrishamns marknad en natt. Ute vid
Nyhem fick han se lyktesgubbar vänster om vägen. Här hade en
gård delats, men en av bröderna hade fått mycket för litet och
blivit lurad av bröderna. Lyktgubben sprang utefter rågången
och sade: "Jag har gjort mycken orätt, han skulle ha haft myc-
ket mer."

Nils Persson
Stråntemölla, Rörum.
F.1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

8

2503

Sjörå./Havsfrun/.

Det är en som visar sez i sjön. Då det
blir storm räcker hon upp händerna för att varna folk. Hon
visade sez ~~med~~ med vit klänning. Hon var bara uppe ett

ögonblick och sen försvann hon igen. Två fiskare från
Kivik voro ute och fiskade en Kristi Himmelsfä́dsdag, men då
blevo de varnade av henne och ^{hon} hängde upp båda händerna. Sen
vågade de aldrig fiska mera.

Nils Persson
Strängtemölla, Rörum.

LUND S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin

F.1849.

Juli 1929.

9

2563

Sjötjuren.

En ko va-r tjurvild och for ner till sjön borta vid Kivik, och hon vråla. Då kom sjötjuren. Kalvarna varo så fina men halvvilda. Det blev alltid kviekalvar, och de mjölkade sen så bra, hälften grädde. De varo feta om de barra fingo halm att äta.

Nils Persson
Strängemölla, Rörum.
F.1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV
St. Upptecknat av
Ölle Thulin
Juni 1929.

10.

2503

Älven.

Älven han är svart.Den som kommer att sätta
sig,där han vältrat sig,han får känna vid det.Han får älva-
klå.

En gång då Nils Persson var dräng och var ute
och plöjde stannade han vid en mosse och lät hästarna beta.

Själv satte han vid mosskanten.Men här hade älven varit.

Nils Persson fick älvaklå.Knutor,stora som ärtor,slogo ut
på kroppen.Nils Persson gick till den kloke gubben i Spjuts-
torp,och han smörjde honom.Gubben såg genast att det var äl-
vaklå och sade:Låt bli att sitta på mossarna min påg.Det gick
Snart bort,men först brände det som eld.

Älven är stor som en utter och har
fiskgestalt och plaskar med stjärten.

Nils Persson
Stråntemölla, Rörum.
F.1849.

LUND'S UNIVERSITETS
*M*FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin

Juni 1929.

2503

Skydd vid badning.

Det var farligt för älven, då man
badade. Därför sattes alltid stål i vattnet, ty då rymde älven.

Nils Persson
Stråntemölla, Rörum.
F.1849.

Gleåne
Albo ud.
Rörum, m.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

12

2503

Bäckhästen.

I kärret nedanför Eric Jöns på num-

mer 30 var is och förr slogo barnen kana där. En gång, då de
voro där kom bäckhästen dit. Han lade sig på knä och de sat-
te sig på så många de voro. Men den siste sade: Bevars Gud i

Jesu namn, hur går det här till. Men satt de på isen alla
på en gång. De sprungo hem och vågade knappt tala. Somliga bl
blevo sjuka, så de knappt blevo bra igen. Så säga somma att,
det inte finns sådant till, men jag säger: i ären så dumma,
som Gud är vis.

Nils Persson
Stråntemölla, Rörum.
F. 1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

13.

2503

Bäckahästen.

Nils Bengtsson körde en hel sommar med bäckahästen. En dag då han var ute och harvade, tyckte bäckahästen att Nils Bengtsson slog för hårt. Rätt som det var, fick han ett slag av bäckahästens bakhovar i sidan, så att han stöp. Då han vaknade upp, var både häst och harv borta. Nils Bengtsson var sedan dålig i all sin tid. En gång visade han mej märkena i sidan. Det syntes tydligt, att det var märken efter bäckahästen, bégge fötterna i vänstra sidan.

Nils Persson
Stråntemölla, Rörum.
Född 1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

14

2503

Brönntjässan.

Henne skulle de offra till förr julat-tan**en** peng eller så där. Fick hon inte det, och de skulle ta vat-ten i brunnen julada, så stog de på huvudet i brunnen. Det var ett kvinnligt väsen. Såg ut likasom en människa men hade stort huvud och stora händer. Hon gick nere på botten av brunnen. Det är en riktig verklighet, de gamle talade så mycket om henne.

Nils Persson
Strängmölla, Rörum.
F.1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juni 1929.

15

2503

Åskan och trollen.

En Dragon Grönkvist berättade

för Nils Persson Följande: En gång var han i skogen och plockade körne. Det blev ett farligt åskväder, medan han var i skogen. Hans kvinna var också med. Så fingo de se en stor hare komma springande på två ben. Då haren blott var några meter från dem, slog åskan ner och dödade honom. Det blev bara en våt fläck efter honom och en sådan förfärlig lukt. Det var säkert någon lehet. Sådant har åskan slagit mycket. Förr sade man:

Hade inte tordön varit, så hade trollen lagt hela världen öde.

Nils Persson
Strängtemölla, Rörum.
F.1849.

LUND S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

16.

2503

Skausnuvan.

Jag var hos et par
kväll.Då jag skulle gå hem, kom jag ut för skausnuvan.Hon för-
vände mej fullständigt.Jag kunde inte reda mej ö. Fram på morgonen
träffade jag några gästar, som skulle gå till herrgården.Då jag
frågade dem hur långt det var kvar till Rörum, sade de, att den
här vägen gick till Fågeltofta.Men jag trodde det inte, men snart
var jag framme vid Fågeltofta kyrka.Så hade skausnuvan förvänt
min syn.

Niels Persson
Strängnäs, Rörum.

F.1849.

LUND UNIVERSITETS
FOLKMINNESAR

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

17

2503

Skausnuvan.

En kväll för många år sedan var jag
och en annan karl tillsammans. Vi hade varit i skogen och varo
på väg hem. Vi fingo gå fram och tillbaka flera gånger, men till slut
slut fick vi syn på skausnuvan, det räliga skrälet. Genast tog
jag av mej tröjan och vände den och räknade upp så många kyrkor,
som jag kom på. Lika många måste hon springa runt. Hon hade gult
hår och såg ut som en människa, men hade hål i ryggen, och hon
springer alltid på sidan. Hon grina så det skrällde i skogen.

Nils Persson

Sträntemölla, Rörum.

Född 1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929.

2503

Skauråt.

Skauråt hade vissa ställen, som det gick in
på, då det blev riktigt oväder. Annars höll det till i skogarna. När det
kom in i gårdarna, satte man mat till det. Ibland på loftet men ibland
inne i själva stugan, och det åts upp av skauråt. Skauråt gjorde aldrig
folk någon skada. Det hade inte alls samma egenskaper som goenissen.
Fick skauråt bara vara i fred, gjorde det aldrig något förtret.

19

Nils Persson

Sträntemölla, Rörum.

Född 1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929.

2503

Troll.

En gång var jag på hemväg från Lövestad. Det var rätt så sent, och jag hade kommit till Frörums mölla. Vid den möl-lan är det många människor gått vilse. Här kommo nu sex svarta får springande. De hade sex grenar på vart horn, och de sprungo så jorden yrde omkring dem. Alla hade de bjällror. Då jag kom till Kronovall, ha-de de sprungit förbi mig sex gånger. Nu nämnde jag Jesu namn, och genast lämnade fåren mig. Det kunde gärna inte vara annat än troll.

Nils Persson

Stråntemölla, Rörum.

Född 1849.

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929.

20

2503

Goenissen.

De som hade goenisse måste julkvällen sätta ut ett fat nymjölkad mjölk och ett fat bovetesgröt. Per Bengtssons på nummer 30 hade goenisse. Han forade själv hästarna. Drängarna fingo aldrig ge dem något. Men det var goenissen som både forna och gödslade ut hos dem. På nätterna var goenissen ute och drog säd till gården från andra bönder. En goenisse drog ~~unge~~ på en enda natt från en bonde 6 travar råg. Till en tid var det tur och bra med goenisse, men till sist tog faan igen sitt.

Nils Persson
Strängemölla, Rörum.
F. 1849.

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

21

2503

Goa nissen.

Julafton hälldde man öl i klykorna på träden
på gården och sade:

Här ger jag dej goavätta en tår, så ska du ge mej go gröa te
nästa år.

Nils Persson

Strängtemölla, Rörum.

F.1849.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin

Juli 1929.

22.

2503

Mjölkaharen.

Det är lea trollkönor som göra det.

Här var en sådan förr. Hon kom till Bengta Ture och ville köpa smör, men hon hade inget att sälja, ty det var i slättern och hon hade folk i maten. Då sa käringen, har du inget, så ska du få mindre. Sen mjölkade korna bara blod, och det tog en hel vecka, innan de blev bra igen. Mjölkaharen går på två ben. Käringen kunde sitta hemma och mjölka bara han hade tag i pattarna. Men de får sätta kniven i väggen och besvärja sej med själve hin. Men när de sedan ska begravas en gång, blir det inget ljud i klockorna. Då den här käringen skulle begravas, frågade kyrkoherde Hässelgren, hur det var fatt och då sa jag: Rörums största trollkona är död.

Nils Persson

Strängtemölla, Rörum.

Född 1849.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2503

Upptedknataav

Olle Thulin

Juni 1929.

Skicka råttorna till sin ovän.

Mjölnaren i Möllakulla hade en massa med råttor. Dessa skickade han till Lasse möllare i Mellby. Denne skickade sen tillbaka dem igen, ty de båda möllarna voro ovänner. Det är inte alls svårt. Man behöver endast läsa några rader över råttorna och så säga, vart de skall gå. En gång, då Lasse visste, att den andre möllaren var på gille, skickade han råttorna till hans kvarn. Folk, som gick på vägen, såg råtterna komma gående i hundatal. De gingo många i bredd och togo upp hela vägen. Kvinnorna i Rörum vågade inte gå ut den kvällen. Råttorna åto sönder alla säckarna, innan möllaren hann hem. På Kiviks marknad träffades möllarna, och där blevo de vänner. De bestämde nu att aldrig mer skicka råttorna till varandra utan i stället skicka dem till havet.

Nils Persson Stråntemölla.

Rörum. Född 1849.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929.

2503

Hjulormen.

Han ska vara likasom brokig, och han springer som ett hjul. En gång var en gubbe, som hette Nils Modig, och hans kvinna ute och refsade bovete. De fingo då se en hjulorm komma rullande mot sig.

Riktiga eldflammor slogo ut från ormen, och han var rund som ett cykelhjul. Gubben och hans kvinna sprungo genast, och de voro så rädda, att de knappt kunde tala, när de kommo hem. Sen vågade inte pigorna på en lång tid gå ensamma och mjölka, utan drängarna måste gå med. Men det var ingen mer som fick se hjulormen.

25

Nils Persson

Stråntemölia, Rörum.

Född 1849.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929.

2503

Vetenskapsormen.

Vetenskapsormen är en vit orm, tjock som en arm. Den, som kan fånga den ormen, skall koka den och sedan dricka spadet. Då han gjort det, får han reda på allt från världens skapelse till däss slut. Han får reda på alla kejsare och kungar. Nu får Thulin reda på så mycket, att det inte blir någon i Lunna stad, som kan reda sig mot honom.

Nils Persson
Stråntemölla Rörum.
F.1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juni 1929.

26

2503

Jordagods

Det är drakar och ormar, som vakta jordagods. Vart hundrade år visar draken eller ormen sig. Är man då tillreds och kastar stål på honom, så kan man få skatten. Drakar ha besynnerlig skepnad, och de kunna flyga. Den flygande draken, det är han, som skall regera världen på den yttersta tiden. Vid Dälperödsgods

hittade man en gång en stor kista med pengar. Då de tagit upp den, fingo de se byn brinna. De släppte kistan och sprungo allt vad de orkade mot byn. Men då de kommo dit var det ingenting.

När de sedan kommo tillbaka var kistan och allt väck.

Det är likasom ett ljus, som lyser över skatten.

Ute vid Kulla finns en ek. Vid den är det alltid tänd om nätterna, så där finns säkert en skatt.

Nils Persson
Stråntemölla, Rörum.
F.1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Ollé Thulin
Juni 1929.

27

2563

En led kärring.

Här fanns en kärring, som bodde strax intill
Strånte, som var led. Hon kunde få korna både till att hala och
mjölka blod. Men Ola Jepsson, en Gammal husman från Rörum
visste bot. Han slog kärringen med yttersidan av handen så
att näsan började blöda. Sen dess har hon aldrig mera kunnat
få kräken att hala. Förut hade hon satt en stålniv i väg-
gen och läst ramsor över korna och så halade de blod 3dar.

Nils Persson, Stranten.

Strantemölla, Rörum.

F.1849.

LUNDs UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929.

2503

En klok gubbe.

I Spjutstorp bodde en gubbe, som kunde bota.

En gång kom en dam ända från Köpenhamn. Hon hade stor utslag

över hela kroppen. Hon hade sökt många läkare i hela Köpenhamn.

Men de hade ej kunnat bota henne. Gubben i Spjutstorp sade
genast till henne: Du har varit ute och gått mellan kl. 12
och 1 min piga. Piga eller dräng kallade han dem alltid.-

Mellan 12 och 1 är allt djävulstyg ute. Ni voro sex i sällskap, och du gick längst till vänster. Det var därför, du fick rälichen. Hon behövde inte vara där mera än 14 dar sen var hon av med utslagen. Då hon kom, var det så tätt med utslag, att det ej gick sätta ett finger mellan dem. Under tiden hon var där fick hon ej visa sig under bar himmel. Den gubben han kunde bota, och det var bara blommor, som han använde. Varje blomma var nyttig till någon sjukdom.

Nils Persson, Stranten.
Strantemölla, Rörum.
F.1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknad av
Olle Thulin
Juni 1929.

29.

2503

En klok gumma.

Här i Rörum fanns förr en klok gumma. Hon kunde bota sjuka. Var det någon, som blev ormbitten, så läste hon över dem. Men hon måste ha reda p å om det varit en grå eller röd orm. Det var en farlig kvinna. Hon kunde trolla som ingen annan i Rörum. Då hon var död och skulle begravas blev det inget ljud i klipckorna. De voro sex drängare o. togo i allt vad de örkade, men det blev inget ljud. Drängarna togo av västarna och drogo så de voro så svetta så men ljud blev det ej. Prästen sa: Jag har kastat jord på många lik, men aldrig har det varit så svårt som denna gång. Man kan se att det finns en allmakt till. Det var också tydligt att gumman varit i förbund med själve den onde.

30.

Nils Persson

Stråntemölla, Rörum.

Född 1849.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929.

2503

Kransagillet.

Det var midsommardagen, som man firade kransagille.

Drängarna redo och pigorna åkte. Man hade vackra sadlar, och vagnarna voro klädda med löv. Man brukade köra upp till skogen vid Delperöds gården. Kransarna sattes på innan man for hemifrån. Pigorna hade dem fästade i håret och drängarna om de höga hattarna. Töserna hade långa silkeband, vilka fladdrade nedåt ryggen. Det hela var så grannt. Varje dräng hade sin piga. När följet kom tillbaka blev det gille med risengrød, sockerkaka, kaffe och jökar. Gillet och dansen varade hela natten.

Bokar Nils Persson (Thulin)

Strängemölla, Rörum.

F.1849.

LUND'S UNIVERSITETS

FOLKMINNESAR

J. Thulin

Gill Albo

Sv. Främ

Mitt år 1929

Pasken./Skärtorsdag/.

Upptecknat av
Olle Thulin
Juni 1929.

31

2503

Då reste sådana kvinnor till Blåkull De reste
upp genom skorsten och redo på grisslor och ragoz.

"Kärna opp och kärna rätt nejkärna opp och kärna rät
ner". Så skulle de låsa, då de skulle åstad. Hade man bara lagt
litet stål på ragan och grislan, så kunde de inte ta den och
hade ingen makt med den. De voro i Blåkulla och bekantade
sej med skam. Det var lea käringar, sådana som kunde trolla på
både människor och djur, så dem var man rädda för. Över alla
dörrar skulle skrivas kors. Tre kors över var dörr och de skul-
le skrivas med en kniv av stål. I ladugården skar man in kors i
skammeln, både oppe och nere

Nils Persson

Strängtemölla, Rörum.

Född 1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

32

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929.

2503

Julottan.

Ottan var klockan 6 här i Rörum. I alla hus voro ljus tända på julmorgonen, när prästen och folket voro på väg till kyrkan. Bara en i varje gård brukade vara hemma från ottan för att se till kräken. Annars voro alla stora och små med i kyrkan. Där brann talgljus överallt. Varje gård fick släppa till ljus till julottan. Och de voro granna, det var en skam ge dåliga ljus. Kyrkvärdarna skulle julafton sätta i dem, och på julmorgonen skulle de tända dem innan folket kom. Prediks stolen var klädd med buxbom och lavendel. Långa rankor hängde ner ända till golvet. Även altaret var klätt med buxbom och lavendel. Det var så grannt i kyrkan, så sådant är det aldrig mer nu för tiden.

Nils Persson

Stråntemölla, Rörum.

Född 1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929.

33

2503

Julen./Julhalmen/.

Julhalmen togs in lille julafton, och den låg inne hela
julen. Alla skulle ligga i den, det var mycket hälsosamt. När den sen
togs ut ur stugan lades den på hela gödselstan. Så hällde man kallt
vatten ovanpå, och sen täcktes halmen över med gödseln, som blev under
en vecka. Härigenom skulle djuren trivas. Då halmen tagits ut, enadē man
på golvet.

avh. att

Nils Persson

Strängtemölla, Rörum.

Född 1849.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

34

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929.

2503

Den som skall dö under året.

När jag kommer in på ett ställe nyårsdagen, kan jag se om någon skall dö under året. Ty är det någon, som skall dö, så står det en likkista på bordet. Men det är ingen mer än jag, som kan se den. Det är väl en underlig förmåga, som jag har? Men jag är ett söndagsbarn, och sådana kunna se mer än andra människor.

Nils Persson
Strräntemölla, Rörum.

F. 1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin

Juli 1929.

2503

Sjusovare.

Den som kom sist upp på sjusovare-
dagen gick det galet för. Man brukade säga:

Här kommer sjusovaren med sina dåliga körestutar,
o kommer han inte samma dag, så kommer han samma uga.

Nils Persson

Strängtemölla.

Rörum. Albo hd.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929.

36.

2503

Om man är löslivad.

Om man är löslivad, skall man ta ett par nävar hägge-
bär, och så blir man bra med samma.

37

Nils Persson

Strände mölla, Rörum.

F.1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin

Juli 1929.

2503

Bli av med sjukdom.

Var det någon, som var sjuk, skulle han passa på, när det blev lik. Den skulle så tvätta den sjuke och sen det blivit mörkt gå med lykta till kyrkogården med vattnet och slänga det i graven. Då gick sjukdomen bort. Men det var på det villkoret, att den som varit sjuk aldrig gick till graven, där vattnet kastats. Gjorde han det kom sjukdomen tillbaka.

Nils Persson
Strängtemölla, Rörum.
F.1849.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juni 1929.

38.

2503

En nyttig regel.

Sprit och terpentin skall alltid finnas i huset, ty de kör bort och hindrar djävulen.

Nils Persson

Strängemölla, Rörum.
F.1849.

*Skränke
Albo h.*

Rörums fr
LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARV

Upptecknat av

Ole Thulin

Juli 1929.

acc { 2503
hr.

Ljungby horn och pipa.

Från Trolle Ljungby gård skickades en julakväll tre drängar ut. De redo på tre hingstar. En red till Hallamöller, som ligger i en dal mellan Brösarp och Christinehof. Där dansade alltid svarta kattor julanatten och eld-en lyste och det gnistrade från rumporna. Folket måste alltid rymma därifrån julanatten. Den andre drängen red och skulle ta själve påker. Men den han kom aldrig igen, ty han kunde inte stå dej mot honom. Den tredje red och skulle ta hornet och pipan från trollen. Trollen hade en kristen flicka, som de tagit och lämnat en pyssling i stället. De bjödo drängen på en dryck, som de slagit i hornet, men flickan sade, atthan skulle kasta drycken över länden på hästen. Han gjorde så, men råkade spilla en droppe på länden och här gick huden

av på hingsens länd. Den Kristna flickan sa vidare till drängen:

Du ska rida över det hårda och ej över det orda. Han skulle rida 2503

tvärs över fårornadär hade gått stål så trollen måste springa fram och tillbaka. Han gjorde så, men trollen sprungo så fort, att de ändå nästan hunno hästen. Då han kom hem lade han sej under buken på hingsten i stalliet; och hästen fridde honom för trollen.

Hade bara inte herrskapena kommit te honom med tänt, så hade hingsten fritt honom och bitit ihjäl alla trollen. Trollen lova-
de, att de skulle lägga dubbla stengären runt ägorna och plocka
alla stenar ur åkrarna, och att de skulle bli det rikaste herr-
skapet i hela världen, bara de fingo igen hornet. Men fick de det
inte så skulle gården brinna tre gånger. Gården har brännt tre

gånger, det ska vara en riktig sanning. Trollen sade: Att annars
kunde de inte samlas. Hornet var gjort av folkanaglar. Naglar,

som man skär av och slänger en fredag taga tfollen.

Drängen, som red till Hallamöller, drev där ut alla trollen.

Nils Persson
Strräntemölla, Rörum.
F.1849.

LUND S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

41.

2503

Gamle Ape.

Nils Persson hade varit i Lövestad med en
ko: Det blev kväll, då jag skulle gå hem. Först träffade jag bæ-
kahästen vid Festa bäck, och han följde mej till Vimmerlöv. Sen
när jag kom till Ape höj, den ligger vid Vimmerlöv tätt intill
stationen, så kom gamle Ape. Han talade om vilka som mördat ho-
nom, de hade varit sju stycken. Han följde mej ända upp till
Gylleboafur, och där sattes vi länge och pratade.

Nils Persson
Sträntemölla, Rörum.
F.1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

42.

2503

Gamle Ape.

Ola Erlanson lånade tgre skäppor pengar
av Ape, då han skulle bygga sin gård. När han sedan skulle be-

tala igen pengarna, sa Ape, att han fick pengarna, men ~~då~~^{Ville} Ape och
hans söner spisa jul hos Ola Erlansson flera år. Det fingo de.

De voro så hungriga, att Ola Elers själva inte fingo något
före klockan 3. Och sen dansade Apes pågar med Ola Elers
döttrar, så kjolarna flögo i vädret. Det här ska vara en rik-
tig sanning.

Nils Persson
Sträntemölla, Rörum.
F.1849.

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

43.

2503

Nils Perssons frieri.

Jag hade en fästemö, men jag gick bara till henne en gång. Hon skrev många brev till mej. Andra gången som jag skulle gå till henne, mötte jag en dräng och han visste, vart jag skulle gå och berättade, att han en kväll mött ett sällskap, som drogs av fyra skator, och som körde till den gård, där flickan bodde. Nu förstod jag, att de höll sej med goenisse och gick aldrig dit mera. Sen blev hon gift med en annan, och rikedommen den har gått. Två pågar ha de, men dem är det ingen reda med. De ha studerat, och den ene påstår till och med, att det finns varken himmel eller djävul. Så det var väl, att jag inte brydde mej om henne.

Nils Persson

Stråntemölla, Rörum.

Född 1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929.

44.

2503

Prinsessan i Stenshuvud.

Det är en av kung Ahas döttrar, han som krigade med Salomo.

Kung Ahas gick till trolldom i Herrens namn. Det var därför hans döttrar blevo tagna och insatta Prinsessan i Stenshuvud får fritt gå och röra sig inne i berget. Julafoton står berget på guldpelare, och då är det dans där inne. Det finns skeppare som seglat förbi Stenshuvud, julkvällen och sett det. De ankrade utanför berget. Därinne dansades och dracks och allt folket var så fint klädda. Skepparna sågo även prinsessan. Det finns en underjordisk gång från Stenshuvud till Lunds domkyrka. Den går genom Romleklint och förbi Vitaby. Vid Vitaby skall prinsessans guldvagn stå se-

LUNDS UNIVERSITETS

FOLKMINNESARV

dan 3000 år. Hon skulle till källaren i Lunds domkyrka för att där vi-gas, men hon kom inte längre än till Vitaby. Hennes syster är i ett berg längre uppåt landet. Ahas gav bort båda sina döttrar till trollgibbar. Nu måste prinsessorna sitta i bergen ända tills världen förgås på dome-dag.

75

2503

Nils Persson

Strängtemölla, Rörum.
F.1849.

LUND. UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929.

46

2503

Junke Bjärs Trollen som skulle till Stenshuvud.

I Bäste Kilde i Grevlunda var en karl ute och gick på gadan. Rätt som det var började det åska alldeles rysligt, och det åskade från tre håll. Rätt som det var kommo 7 stycken med röda toppmössor. De redo på röda bockär, som hade tre grenar på vart horn. Han frågade dem: Vart ska herrskapet hän, och var är det hemma? En av dem svarade: Vi är från Junke Bjär och vi ska till Stenskock /Stenshuvud/ till gästabud.

Sen bar det av igen i ryslig fart. Elden lyste, och det rök under hovarna på bockarna. Detta är ingen historia utan riktig sannang. Han berättade det för Nils Perssons moster. Och han var en mycket lärd karl, som kunde bibeln, och som gick i kyrkan var söndag.

Nils Persson ,Stränten.
Sträntemölla,Rörum.
Född 1849.

Upptecknat av
Olle Thulin
LUND'S UNIVERSITET
Juni 1929.
FOLKMINNESARKIV

97

2503

Sägen om Glimmingehus.

Det var en gång en gammal kvinna, som ägde om Glimmingehus. En jätte och gunman kommo att hålla vade om Glimmingehus, att han skulle kunna springa fatt en hare. Jätten och haren sprungo en hel dag. Jätten sprang om haren flera gånger och haren hoppade åt sidan och satte sig. Men till slut tog han haren. Så fick jätten Glimmingehus, men till slut efter mycket om och men fick kvinnan köpa det tillbaka.

Nils Persson
Strängtemölla, Rörum.
F.1849.

LUND S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin

Juni 1929.

98

2503

Sägen om Lunds Domkyrka.

Det var en jätte, som åtagit sig att bygga Lunds domkyrka. Men de kommo över ens med jätten, att kunde de giss-a hans namn, så skulle han ej ha något betalt. En gång var byggmästaren ute och låg i en båke. Rött som det var, fick han höra någon, som sjöng inne i berget en vaggvisa: Dyssa, Nanna litet barn i morgon så kommer Finn faren din." Han förstod genast, att jätten bodde här, och att han hette Finn. Men han blev så glad, att han kunde inte tåla sej, tills kyrkan blev riktigt färdig utan skrek:

Finn, Finn så den stenen bättre in! Jätten blev nu så arg att han slog in stenen, så den flög genom muren. Nu reparera de hålet varje år, men det håller inte ändå.

Nils Persson

Strände mölla, Rörum.
F.1849.

LUND S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin

Juli 1929.

49.

2503

Sagan om den (kloke skräddaren eller) dumme Hans.

Aa 1685

Han skulle fria till en flicka, som hette Greta. Han
hette Hans. När han var och friade, så band han Greta efter vag-
nen och där fick hon springa. Då han så kom hem, sa de hans mor.

Du skulle låtit henne sitta bredvid dig och kastat så många
vänligt öga. Genast gick Hans ner till ladugården och stack
ut ögonen på alla kalvar och lamm. Dem kastade han sen det ena
efter det andra på Greta. När han varit och hämtat fläsket, som
skulle vara till bröllopet, så band han det efter vagnen. Det kom
hundar och tog under vägen, så bara snöret blev kvar. Allt gick
galet för honom, alla hans företag gingo precis uppåt väggarna.

Hans mor kallade honom därför för Dumme Hans.

Nils Persson
Strände Mölle, Rörum.
Född i Rörum 1849.
Albo hd.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juni 1929.

2503

Den engelske prinsen, som mordades.

Rörums by låg förr i tiden nere vid sjön.

En gång kom ett fartyg i land, ty det var hård storm. Det var en engelsk prins med sina betjärter. Bönderna här var vilda på den tiden och huggo ihjäl prinsen och alltsammans med sina lialar. Sen plundrade de både prinsen och fartyget. Det var en massa guld, som de delade, och de bestände, att den förste, som uppade något, skulle bli mållös. Prinsen hade blandat två guldkor på sig. Den ena skulle ha varit gömd hos Per Bengt på nummer 30, men nu vet ingen var den finns. Den andre skon skall finnas i Köpenhamn. Släktlingarna till alla, som voro med ske ha blivit utfattiga. Det sao också Nyman, att det orättfärdiga godset snart skulle förgås. De försökte skjuta Nyman, men skottet råkade bara kappas. Nyman (för längst sedan) släpade dem då ned sig till kyrkan och predikade där för dem i 8 timmar i sträck, och de fingo krypa omkring på golvet som maskar. Nils Persson som träffade en flicka här i Rörum, vilken far hade dött, och hon sade:

"Du skulle titta på vårt loft Nils, vi ha två kistor fulla med guld och silver". Sen dess har den tösen ej kunnat säga något ordentligt, hon bara munnar. När hennes far skulle begravas, slänt bärarna vid graven och trillade ner i graven, men kistan den kom bredvid. I England, påstår Nils Persson, att de en lång tid läste förbannelse över Rörum i kyrkorna. Flickan kan ej ligga ensam i stugan, ty då börja kistor att skremla och asa på loftet. En bror till denna flickan tjänade hos Nils Persson, och han talade om, att en kväll hade han hemma sett en gildhäst med guldryttare. Hästen lade upp römpan på deras tak och den blänkte och sken. En av prinsens silverskedar har Nils Persson sett. Den var stor som en hand, och prinsens bekstäver stodo både utånpå och inne i skeden. Där prinsen mördades sprang en källa upp. Den kallades för Prinsakällan, men den är nu igenväxt.

2503

Nils Persson

Strängemölla, Rörum.

Född 1849.

ÅFÖR
SVERIGE
STATENS
ARKIV

52.

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929.

2503

Prästen Per Nyman.

Per Nyman var präst här i Rörum för länge sedan. Han såg, vad som skulle komma. Här ska komma eldsprutande vagnar och flygande brev. Det var tåg och telefon. EN gång sade Per Nyman: På min grav skaväxa en ask, och när den askens grenar växt ner till marken, då skall världen förgås. Här kom en för några år sen, som hade rest mycket, och han hade även sett Nymans grav. Han berättade, att där växer en ask, men ingen vet hur den kommit dit.

Nils Persson
Strängmölla.
Rörum, Albo hd.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thylin
Juli 1929.

53.

2503

Namn på åkrar, backar, vägar m.m.

Vinneborrabacken, Möllevången, Rogågern, Mölleboahällor, Möllebackarna, Kyrkebackarna, Lerhöjen, Plätte- och Kvarnelycke, Kyrkestigen. Lyc-
kebäck, en bäck genom byn, som går i många lycker. Åagrarna, Hårankull.

Ore, som nu "kristnats" till Orelind. Arvasta kärr. Stavrakull, en hög
backe, där de gamla hade sett pysslingar. Tosedalsstien, Lerhöjsstien
Grötafaten, en backe uppe i Norrevången. Lögarenskulle i Östervång, D
Bockäng och Ballarensmosse. Småkullarna och Bästebjärsbryn i Norre-
vång. Då ungdomarna förr gingo efter kräken, ropade de till var
andra: Dina de gå i Bästebjärsbryn o.s.v.

Strängemölla.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin

Juli 1929.

59

2503

Inskription å boningslängan och kvarnen i Strängemölla.

Husen uppmätta av Fil.kand.H. Olsson.

Uppbygdt af Åboen och qvarnägaren P.Persson och dess Hust-
ru H.Måns.D. 1848.

Å kvarnen: Uppbygdt af åboen och qvarnägaren Pehr Pehrsson
och dess hustru Hanna Månsdotter. År 1856.

Nils Persson
Strängtemölla.
Rörum, Albo hd.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

55

2503

Sträntes ägor.

Sydost om vägen:Tobakshöjden och Smalningen.Andra sidan
vägen:Sönerängen,Bredåker,Mellanvängen,Jönsabacke,Kalvhageh,Norr-
ängen:Smedjebacken,Stränkehälvede/Stränkehäll/.

Nils Persson

Stråntemölla, Rörum.

F. 1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

56

Avskrivit av

Olle Thulin

Juli 1929.

2503

Charte Beskrivning öfver Frälse 44.

Qvarnen Strånte Möllas Ägor.

Tn --- tunnland.

k --- kappeland.

Lit. Ägornas namn.

Lit.	Ägornas namn.	Åker.		Äng.		Åker.		Äng.	
		Tn	k	Tn	k	Tn	k	Tn	k
a.	Åkren Söder om Gården god kornjord	20	7/10						
b.	D:o D:o	3							
c.	Smedje Backen god kornjord	28							
d.	D:o Sandjord som säs med Vinter Råg och Bovete	3	13						
e.	God Råg och kornjord	1	29						
f.	Hafre och Vinter Rågjord	1	18						
g.	Västra Hejda kornjord			18,9					
h.	D:o Vinter Råg och Bovetes jord	5	17,3						
i.	Jönsa Backe Bovetes jord	4	1,4						
k.	Strånte Hejda Belägen i Rörums Södre vång Besås med Vinter Råg och Bovete	9	18						

LUNDSS UNIVERSITETTS
FOLKMINNESARKIV

57.

2503

Lit.	Ägornas namn	Åker		Äng		Åker		Äng		R
		Fm	K	Fm	K	Fm	K	Fm	K	
1.	Nyjords Hejdan Ljung Mark sås 2ne år	4	20			32	27,3			
m.	God madäng med Ahle och aske beväxt			1	23,5					
n.	Smedje hallen med Bokeskog Beväxt			1	4					
o.	Ängen Väster om Gården Bördig med Lind och ahle Beväxt			3	14					
p.	D:o Serme Äng med Hassel och bus- kar beväxt			2	4					
q.	Karne Håla kallad Dågeligt till upodlings mark			1	1					
v.	3stycken planteringar				30,4					
s.	Backar Beväxta med Hassel Buskar Dågeligt till upodling					18,8				
t.	Ljung Backe, Jönsa Backe kallad odugeligt till upodling. Sås 2 år. Ligger i träde l.			2	4,5			14	5,2	
A.	Gårdstomt med Trädgården						16			
<u>Summa,</u>						33	11,3	14	5,8	

Nils Persson

Stråntemölla, Rörum.

F. 1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juni 1929.

58

2503

Rackaregöra.

Hästar var det mycket föraktligt att själv

slakta. Det var rakkaregöra. Man for ofta långa vägar för att

få tog på en rackare. Ingen åt heller hästkött, det fick

ligga ute i markerna till kråkor. Rackaregöre var ock-

så att gilla hästar och griser. Rackaren här i Albo hette

Brulin.

Nils Persson
Strängtemölla.
Rörum, Albo hä.

LUND'S UNIVERSITET'S
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

59

2503

Slakt.

Fredagar slaktades aldrig förr i tiden, ty då hade ju Frälsaren
blivit korsfäst.

60

Nils Persson

(År 1860)

Strängemölla.

Sy Rörum, Albo hä. Skåne

LUNDs UNIVERSITETs
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin

Juli 1929.

2503

Yerl

Lavaasäd.

Det åtgick flera man för att lava säd. De, som
hävde upp sädessnekerna, kallades "uppstickare". Den, som stod allra
högst upp och lavade, kallades "nekakräka". När man körde hö,
hade man en eller flera "stoppare". De skulle trampa ner hö under läkten.
Ta fatt i en läkte och så trä allt vad de orkade.

Nils Persson
Stråntemölla, Rörum.
Född 1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juni 1929.

61.

Rågen.

2503

Rågaxen kallades Sankt Hans Pågarna.

Sankt Hans pågarna skulle förmera de långa pågarna; sade man.

Nils Persson
Strängtemölla.
Rörum, Albo hd.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

62.

2503

Bibelinskrift.

Inskriften i Nils Perssons mors konfirmationsbibel.

Unga Pigan Hanna Måns Dotter är född den 6 augusti 1820
i Rörum. Erhöll denna Heliga Bok vid Herrens Heliga Altare, den Högthe-
liga dag. då hon förnyade sitt Heliga Döpelse Förbund i Rörums kyrka
Andre dag Pingst den 8 juni 1835.

Ps.119 v.9,10.

Folkastuan, Strånte mölla.

Rörum.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Avskrift gjord

av Olle Thulin
Juli 1929.

61

2503

Inskription på en gratulationstavla, som finns i folkastuan
i Strånte mölla. Tavlans även fotograferad.

Gratulation
åt välaktade Jungfrun

Johanna Persson
på födelsedagen
den 14 juli 1881.

Ack om jag hade rätt uttrycka, Min önskan till dig, uppå denna dag.
Att av denna jorden fröjd och lycka, Du må få njuta efter dit be-
hag, Och fridsam glädje, städse dig omgifva. Må du den lyckligaste af
alla blifva. Detta minnet vill jag gifva, Och en hägkomst må det blif-
va, Hvarje gång du detta ser tänk på den som detta ger.

Nils Persson
Strängtemölla.
Rörum, Albo hä.

LUNDs UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

64.

2503

Konamn m.m.

Korna hade alltid namn förr likasom nu. Gamla vanliga namn
äro: Draga, Blomma, Hjälma, Stjärna. När de var på bete, ropade man deras
namn, och dem kände de så väl igen. Uttrycket en ko står lika med hon
mjölkar inte

Nils Persson
Stråntemölla, Rörum.
F.1849.

Upptecknat av
Olle Thulin
Juni 1929.

65

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2503

Kreaturen.

Då en ko kalvat, skulle hon gå över
en stålniv första gången hon leddes ut ochh vannades, annars
kunde hon inte mjölka.

Då korna skulle på bete fingo de
dricka enos/kokt enris/. Då skulle de ej hala blod under som-
maren.

Nils Persson
Stråntemölla, Rörum.
F.1849.

LUND S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

66.

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

Gässlingar och kyllingar.

2503

Var det mulet Mattis dan/Matis-as/, så blev det bara hälften så många gässlingar, som om det var klart.

Hönsägg. Man skulle hålla dem mot solen. Satt hatten på ägget på sidan, blev det en tockkylling och om den satt rätt upp en hönekylling.

Det här lärde jag av gamle Ola Jepsson.

Nils Persson

Strängtemölla, Rörum.

F. 1849.

LUNDs UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknaft av

Olle Thulin

Juli 1929.

67

2503

Storken.

Det ena året sl-sångde han ner ett
ägg och det andra en unge. I en lind på nummer 25 voro
alltid storkar förr, men ett år rövade en pågarackare boet
och sen kommo de aldrig.

En slunga kan springa igenom en
stork tre gånger, men fjärde gången så blir hon där.

Nils Persson
Stråntemölla, Rörum.
F.1849.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat
av Olle Thulin
Juli 1929.

68.

2503

Göken.

När göken sjunger på bar kvist, så
ska ni få god gröa både först och sist.

Då göken sett den första höstacken slutar
han gala. De säja, Att han är gök under sommaren och hök
på vintern, men det är ingen sanning

Nils Persson
Strängemölla, Rörum.
F. 1849.

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

69

2503

Stönjaren.

En grå fågel stor som en örn. Han stö-
nade likasom en människa, när hon ska dö. De åren då han
hördes dögo kräken alldeles rysligt. De voro bara sjuka li-
tet grånn sen dogo de och köttet blev rent svart och gick
ej att använda. Nu har inte stönjaren hörts på flera år.

Stönjare betyder detsamma som fä-dö.

Nils Persson
Stränderöd, Rörum.
F.1849.

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

70.

2503

Regnfågeln.

En grön och röd fågel. Han hackar på träna. När han skriker blir det snart regn, det slår aldrig fel. Han skrek mest dagen igenom nu före midsommar, så jag visste att det skulle bli regn. Det är en säker spåman.

Nils Persson

Stfämtemölla, Rörum.

Född 1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin

Juni 1929.

2503

Farligt röra fornmitten.

En smed, som hette Per Måansson, häf i Rörum skulle taga bort en stor sten, som var ett fornminne. Han satte först för tre par oxar och sedan fyra par. De drogo, så de kröpo, och blodet sprängde fram. Men de förmådde inte ens rubba stenen. Då skulle Per smed borra i stenen och spränga den. Men så snart han satte borret på stenen, flög det upp i luften, så det var omöjligt borra i den. Sådana stenar torrka aldrig. Hur torra somrar det än blir, så är gräset grönt på dem. Sådana finns det flera stycken här i Rörum.

Nils Persson
Stråntemölla, Rörum.
F. 1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juni 1929.

72.

2503

Orientering.

Norr det vet vi alltid här på gården var det
är. Norrstjärnan är alltid över den stora almen.

Nils Persson
Stråntemölla, Rörum.
F.1849.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

73

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

2503

Soen / Väderleksregel/.

Son sa; Fön mej halva Tof, så får jag min tryna i jord.

Då hade tjälen gått ur jorden.

Nils
Olle
Rörum
juli 1929

Nils Persson
Strömtemölla, Rörum.
F.1849.

Fy.
Upptecknat av
Olle Thulin
Juni 1929.

LUNDs UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2503

Väderleksregel, Margareta

Margareta pissar i nötten. Om det regnar på

Margareta dagen den 20 juli, så blir det många skämda nötter
det året.

Nils Persson
Sträntemölla, Rörum.
F.1849.

LUND S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juni 1939.

75

2503

Hitta pengar.

En gång skulle Nils Persson^o gå till Lövestad

Det blev en sådan farlig blåst, så trädtopparna voro ända nere
på backen. Rätt som det var fick Nils Persson se fyra tolvskil-
lingar ligga framför fotterna. De voro alldelers nya. Nils Persson
lätt dem ligga och trädde med högra foten mellan dem. Då han gått
ett litet stycke lågo de där igen. o.s.v. flera gånger. Men Nils
Persson var slug och rörde inte pengarna. Då hade han aldrig kom-
mit till Stränge mera, ty det är farliga saker.

2503

sida:

drammar

1.

Olovs gikt

2.

dramkulor

3.

Jättekart

4.

Macan

5.

I:t Elms cl.

6.

Hjärttegubbar

7.

I jöret (Kauvman)

8.

I jättyren

9.

Alven liknar en flick, da var en atten. "Alva Kla".

10.

I hydd vid balsamis.

11.

Bäckkälvensten

12. - 13.

Björn tjäran

14.

Akten och trollen.

15.

I Kauvman.

16 - 17

2503

Skarviet	18.
Festl (om jar).	19.
Gossriten	20-2
Mjölkhalssan	22
Skicka vittnen till mi svän.	23.
Hjältevann	24.
Veterinärapersonen	25.
Jordgöds	26.
En led häning	27.
Klat gubbe.	28.
Klat gamma.	29.
Kungsagille	30.
Päcken: Blåkulla fjärd.	31.
Julstötter	32.
Julkalmen	33
Dödsrassel: myrsidjan	34.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Sjösovare dragen		78
Medel om man är 'låtlivad'	35	—
Lik - Van bota synkdom	2503	36.
Sjukt o. terpentinum kör' fort Djurulen		37.
Sjungleg kom röle yngla		39-40.
Djungle Appe		41-42.
Nils Perssons fräni		43.
Pionieren i Stenhamrad		44-45.
Junkes Björns fallon, van Malle till Stenhamrad		46.
I ägan om sjömanningsloss		47.
" " Lurdo Lurkjälla		48.
I ägan om dommaren Hans (den Klaka Mäddaren)		49.
Den enskölle pioniren, van världedes		50-51.
Prästen Per Nyman		52
Nunn syn' akter, kuddar, vägar m.m.		53.
Stenhammalla: ägor. Gustaf Berktorring över Trälse 94.		54-57.
Rockaregårna		58.
I lukt - ej pedagan.		59.
Lura vid.		60.

2503

S:t Hans Dagarna - engagem	sida 61
Bibelinstitutet	62.
I inskriftion i gratulationssteola	63
Korannon	64
Margita Nauclinger med kor	65.
Gästlinger och Kyfflinger	66.
Storken	67.
Dötteren	68.
Högnären	69.
Ragnfågeln	70.
Förligt röra frunamnen	71.
Norrskärman	72.
Väderlekssygel : soer.	73.
" : Margareta 20 juli	74.
Hitta gravar:	75.